

Слухач 6-го курсу підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальність «Публічне управління та адміністрування» навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання

Ремез Олена Леонідівна

ПРАВОВІ І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Однією з найгостріших проблем в Україні є подолання корупції. Так вважають більшість громадян, про це свідчать численні соціологічні дослідження[4]. Рішучої боротьби з цією проблемою вимагають і держави - партнери з-за кордону. Корупція в Україні давно стала великою перешкодою розвитку економіки та сталого розвитку. Міжнародна організація «Transparency International» щорічно вимірює Індекс сприйняття корупції у різних країнах. Станом на кінець 2017 року індекс CPI України складає 27 балів зі 100 можливих, що лише на 1 бал більше, ніж у 2016 році. У всесвітньому рейтингу Україна посідає 131 місце зі 176 позицій[5].

Корупція найбільше вражає систему відносин громадян з органами державної влади та місцевого самоврядування в процесі реалізації першими своїх конституційних прав. Така ситуація підриває основи ідеології суспільства, так як громадяни починають сприймати корупцію як «спрощену форму» отримання адміністративних послуг.

За останній час в Україні на всіх рівнях влади започатковані і продовжують вживатися суттєві комплексні заходи щодо подолання не тільки окремих проявів корупції, а й докорінних змін у ситуації з цієї проблеми.

Прийняття нового антикорупційного законодавства – відправна точка в процесі протидії, запобіганні і саме боротьби з корупцією.

Одним з основних суб'єктів здійснення повноважень по боротьбі з корупційними діями чиновників, є Національне антикорупційне бюро України.

Так, відповідно до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» (далі – Закон), Національне антикорупційне бюро України (далі - Національне бюро) є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

Основним завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.

Контроль за діяльністю Національного бюро здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмету відання якого відноситься боротьба з

корупцією і організованою злочинністю, в порядку, визначеному Конституцією України, Законом України "Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави", та іншими законами України. [2. ст.26]

Одним з найбільш ефективних методів запобігання корупції в сфері державного управління є проведення заходів фінансового та іншого контролю до осіб, уповноважених на виконання державних та інших, прирівняних до них функцій. Такі заходи передбачені чинним законодавством.

Фінансовий контроль являє собою не тільки спосіб запобігання корупції, але й досить ефективний засіб забезпечення законності у сфері державного управління. Втілюється фінансовий контроль у таких обов'язках суб'єктів декларування: 1) обов'язкове декларування (щодо себе і членів сім'ї); 2) інформування про валютні рахунки (щодо себе і членів сім'ї). Розділ VII Закону №1700 регулює порядок, строки декларування, форму і структуру декларації, порядок ведення Єдиного державного реєстру 120 декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, види перевірок декларацій, додаткові заходи здійснення фінансового контролю.

Важливу роль у боротьбі з корупцією відіграють національні програми в боротьбі з корупцією, прийняті урядами багатьох держав світу. Першочергову увагу у цих програмах приділено створенню механізмів та системи ефективного контролю, у т.ч. і за роботою недержавних організацій та широкого спектру незалежних засобів масової інформації. Так, наприклад, основними принципами Стамбульського плану дій є розвиток ефективної прозорої системи державної служби, посилення боротьби з хабарництвом та забезпечення чесності в бізнесі, підтримка активної участі громадськості у реформах.

України бере участь взовнішньополітичній ініціативі держав-членів ЄС "Східне партнерство", яку було започатковано у 2009 році з метою створення необхідних умов для прискорення процесу політичного об'єднання й подальшої економічної інтеграції між Європейським Союзом і зацікавленими країнами-партнерами.

В Україні також існує значна кількість громадських організацій, які здійснюють моніторинг дій влади, слідкують за виконанням обіцянок та задекларованих планів. Це, зокрема, фонд «Демократичні ініціативи», Лабораторія законодавчих ініціатив, Центр політико-правових реформ, Український незалежний центр політичних досліджень, Центр імені Разумкова, ТОРО (контактна група Трансперенсі Інтернешнл в Україні) тощо. Утім, суттєвим чинником, який гальмує широке використання можливостей громадянського суспільства у формуванні та реалізації антикорупційної політики, є відсутність належного законодавчого врегулювання форм і напрямів такого впливу.

Слід зазначити, що новим законодавством змінено систему адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення, яка діяла раніше та чітко розмежовано вимоги застосування кримінальної та адміністративної відповідальності за скоєння корупційного діяння.

Низька оплата праці державних службовців та посадових осіб місцевого

самоврядування з одного боку, та можливості швидкого збагачення шляхом корупції – з іншого створили надзвичайно сприятливі умови для загальної корумпованості державного апарату усіх рівнів.

Проблема корупції стала чи не найнагальнішою серед тих, що непокоять суспільство й перешкоджають економічному розвитку та поступу країни, тому створення ефективної системи протидії цьому явищу визнано одним із ключових національних пріоритетів Української держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. – К.: Офіц. вид. – Відомості Верховної Ради, 1996. – № 30.
2. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
3. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави: Закон України від 19 червня 2003 року № 975-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/975-15>.
4. Електронний ресурс – Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/doslidzhennya-shchodo-korupciyi-v-ukrayini>
5. Електронний ресурс – Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-korupciyi-cpi-2016/>